

Whistleblowerpolitik

1. Formål

Jammerbugt Kommune har etableret en whistleblowerordning. Formålet med at etablere en whistleblowerordning er at sikre åbenhed og gennemsigtighed i forhold til eventuelle uregelmæssigheder og gennemsigtighed i forhold til eventuelle ulovligheder og alvorlige uregelmæssigheder på den enkelte arbejdsplads.

Whistleblowerordningen har til formål:

- at øge ansattes og selvstændig erhvervsdrivende, som Jammerbugt Kommune samarbejder med eller som har forsøgt samarbejde med kommunen (i det følgende leverandører). mulighed for at ytre sig om kritisable forhold i kommunen uden at frygte for negative ansættelsesretlige, kontraktretlige eller andre konsekvenser,
- at beskytte ansatte og leverandører, som indgiver oplysninger til whistleblowerordningen i god tro, jf. afsnit 2, og
- at opdage og forebygge fejl og forsømmelser af samfundsmæssig interesse og derved højne niveauet i kommunens virksomhed.

Whistleblowerordningen er et supplement til den direkte og daglige kommunikation på arbejdspladsen om fejl og utilfredsstillende forhold mv.

2. Hvem kan indberette til whistleblowerordningen?

Ordnningen kan anvendes af alle ansatte i Jammerbugt Kommune samt Jammerbugt Kommunes leverandører defineret som selvstændige erhvervsdrivende, der har et samarbejde med kommunen eller har forsøgt at opnå et sådant.

For at opnå beskyttelse som whistleblower (som beskrevet under afsnit 6 og 7) forudsættes det, at man er i god tro i forhold til:

- 1) at oplysningerne er rigtige **og**
- 2) at de oplysninger, der indberettes om, falder indenfor ordningen, jf. afsnit 3.

3. Hvad kan der indberettes om?

Indberetninger skal vedrøre alvorlige lovovertrædelser samt andre alvorlige forhold, som er af samfundsmæssig interesse at få afdækket, f.eks.:

- strafbare forhold, f.eks. overtrædelse af tavshedspligten, misbrug af økonomiske midler, tyveri, svig, underslæb, bedrageri, bestikkelse mv.,
- grove eller gentagne overtrædelser af lovgivningen, f.eks. lovgivning om magtanvendelse, forvaltningsloven, offentlighedsloven mv.,
- grove eller gentagne overtrædelser af forvaltningsretlige principper, f.eks. undersøgelsesprincippet, krav om saglighed og proportionalitet mv.,

- grove eller gentagne overtrædelser af væsentlige interne retningslinjer, f.eks. om tjenesterejser, gaver og regnskabsaflæggelse mv. og,
- bevidst vildledning af kommunalbestyrelsesmedlemmer, borgere og samarbejdspartnere.

Hvis indberetningen vedrører forhold, som er reguleret af visse EU-retslige regler, gælder der ikke et krav om, at overtrædelserne skal være alvorlige. Her vil der kunne indberettes om alle overtrædelser. Det gælder eksempelvis:

- databeskyttelsesregler og
- udbudsregler.

Ordningen omfatter **ikke** indberetninger vedrørende øvrige forhold, f.eks.:

- andre virksomheders og borgeres forhold,
- mindre alvorlige HR-forhold, herunder eksempelvis:
  - o oplysninger om mindre væsentlige overtrædelser af interne retningslinjer, f.eks. om sygefravær, rygning, alkohol, påklædning, brug af kontorartikler mv., og
  - o oplysninger om mindre grove personalerelaterede konflikter på arbejdspladsen, f.eks. om samarbejdsvanskeligheder, mindre uoverensstemmelser og manglende tillid mellem ansatte og
- oplysninger, som er omfattet af sundhedspersoners tavshedspligt iht. sundhedslovens § 40.

4. Hvordan indberetter man:

Man kan indberette skriftligt til Jammerbugt Kommunes whistleblowerordning på kommunens whistleblowerportal.

Indberetningen kan alene foretages elektronisk ved at udfylde og fremsende et online spørgeskema, der kan tilgås via følgende link.

<https://app.sibilum.com/radserver/emsserver.dii/PUBWBsite/jammerbugt>

Spørgeskemaet kan tilgås via kommunens hjemmeside og intranet. Herudover kan man tilgå linket via QR-koder, der opsættes i kantinerne i kommunens administrationsbygninger.

Der kan ikke indberettes på anden vis, da en indberetning typisk indeholder fortrolige oplysninger, som ikke må sendes over det åbne internet uden kryptering.

Hvis man ønsker det, kan man indberette anonymt.

I forbindelse med indberetningen modtager man login-oplysninger til whistleblowersystemet. Disse oplysninger giver mulighed for at modtage henvendelser vedrørende sagen efterfølgende. Det vil således være via whistleblowersystemet, man modtager eventuelle spørgsmål til indberetningen samt modtager oplysninger om, hvad der sker i forbindelse med indberetningen.

Det er også muligt at foretage indberetningen til Datatilsynets whistleblowerordning vedrørende forhold omfattet af punkt 3. Det er valgfrit, hvilken ordning en whistleblower anvender, men hvis overtrædelsen kan imødegås effektivt internt i Jammerbugt Kommune, og whistlebloweren ønsker det, opfordrer vi til, at man anvender den interne ordning hos Jammerbugt Kommune.

Ved Datatilsynets whistleblowerordning er det muligt at indberette anonymt. Der kan indberettes til denne via nedenstående link.

<https://whistleblower.dk/>

Her kan man indberette telefonisk, skriftligt eller ved fysisk fremmøde. Man kan indberette oplysninger om overtrædelser af EU-retten, alvorlige lovovertrædelser og andre alvorlige forhold - og man kan kun indberette oplysninger, som man er kommet i besiddelse af som led i en arbejdsrelateret aktivitet. Der henvises endvidere til ovenstående link.

Opmærksomheden henledes på, at Jammerbugt Kommunes whistleblowerordning skal anses som et supplement til andre eksisterende whistleblowerordninger, som eksempelvis de ordninger, som eksisterer ved arbejdstilsynet og socialtilsynet samt eventuelt sektorspecifikke EU-ordninger.

5. Organisering

Sibilum leverer og administrerer den tekniske løsning af whistleblowerordningen i Jammerbugt Kommune (whistleblowerportalen).

KL foretager en indledende gennemgang af indberetningen for at vurdere, om denne falder inden for whistleblowerordningens rammer, og om der er behov for en egentlig sagsbehandling af forholdet, eller om indberetningen kan henlægges som åbenbart grundløs (eksempelvis, hvis indberetningen omhandler forhold, der ikke er omfattet af whistleblowerordningen).

Sibilum og KL er således databehandler for Jammerbugt Kommune vedrørende whistleblowerordningen.

Hvis der er grundlag for en realitetsbehandling af indberetningen, igangsættes en nærmere undersøgelse af forholdet. I forbindelse med denne undersøgelse vil der i fornødent omfang blive indhentet ekstern bistand primært hos KL, subsidiært ved anden sagkyndig, hvis sagens karakter begrundet dette.

I Jammerbugt Kommune er der nedsat en intern whistleblower enhed. Denne består af sekretariatschef, HR-chef og jurist i sekretariatet. Såfremt det der whistleblowes om, vedrører forhold i sekretariatet (eller der i øvrigt er tale om inhabilitet for én af sekretariatets medlemmer) indtræder i stedet sekretariatschef i vækst- og udviklingssekretariatet samt jurist i social-, sundheds- og beskæftigelsesforvaltningen. Ligeledes, hvis det der whistleblowes om, vedrører forhold i HR-afdelingen (eller der i øvrigt foreligger inhabilitet) indtræder i stedet sekretariatschef i vækst- og udviklingssekretariatet.

Den interne whistleblowerenhed er ikke underlagt instruktionsbeføjelse fra ledelsen.

Den interne whistleblowerenhed har alene mulighed for at foretage undersøgelser, mens egentlige afgørelser om f.eks. sanktioner træffes af ledelsen.

De indberetninger, der er indsendt via whistleblowerportalen, kan alene tilgås af få betroede medarbejdere hos KL samt den interne whistleblowerenhed.

6. Fortrolighed og anonymitet

Medarbejdere, som er udpeget til at håndtere indberetninger, er underlagt en særlig tavshedspligt omkring alle indberetninger.

Oplysninger om whistleblowerens *identitet* vil ikke blive videregivet til andre end de medarbejdere, der er udpeget til at modtage eller følge op på indberetninger uden whistleblowerens udtrykkelige samtykke.

Oplysningerne kan dog videregives, hvis det er nødvendigt for at imødegå overtrædelser eller for at sikre berørte personers ret til forsvar. Whistlebloweren vil da som udgangspunkt blive orienteret forud for videregivelsen.

Oplysninger om indberetningens *indhold* kan videregives til andre (f.eks. internt i Jammerbugt Kommune), hvis det sker med henblik på at følge op på indberetningen. I den forbindelse sikres det, at det ikke ud fra de pågældende informationer er muligt at identificere whistlebloweren. Modtageren af oplysningerne vil blive gjort udtrykkeligt opmærksom på, at vedkommende er underlagt en særlig tavshedspligt.

Oplysninger om whistleblowerens identitet og andre oplysninger, ud fra hvilke whistleblowerens identitet direkte eller indirekte kan udledes, er ikke omfattet af reglerne om aktindsigt eller sagsindsigt.

Med undtagelse af oplysninger om whistleblowerens identitet, har kommunalbestyrelsesmedlemmer ret til sagsindsigt i indberetningerne efter kommunestyrelsesloven § 9. De vil blive gjort udtrykkeligt opmærksom på, at de er underlagt en særlig tavshedspligt.

7. Whistleblowerens rettigheder/beskyttelse

Whistleblowere vil indenfor 7 dage modtage en kvittering for modtagelsen af indberetningen. Herudover vil whistlebloweren blive orienteret om sagens behandling og udfaldet heraf hurtigst muligt og senest indenfor 3 måneder. Orienteringens omfang kan i visse tilfælde være begrænset af reglerne om tavshedspligt mv.

Hvis det vurderes, at indberetningen falder uden for whistleblowerordningen, vil en whistleblower blive orienteret herom. Samtidig vil man modtage vejledning om, hvor man eventuelt kan rette henvendelse i stedet.

En indberetning til whistleblowerordningen vil ikke i sig selv medføre, at whistlebloweren bliver part i sagen, hvormed man som whistleblower ikke pr. automatik tillægges de rettigheder som medfølger af partsstatus.

En whistleblower anses ikke for at have tilsidesat sin tavshedspligt, hvis indberetningen indeholder fortrolige oplysninger og ifalder ikke nogen form for ansvar forudsat, at whistlebloweren havde rimelig grund til at antage, at de pågældende oplysninger var nødvendige for at afsløre et forhold, som er omfattet af ordningen.

Whistleblowere, dennes familie, partsrepræsentant mv. er beskyttet mod repressalier af enhver art som følge af indberetningen.

Enhver kan orientere whistleblowerordningen, hvis det har haft negative ansættelsesretlige eller negative kontraktretlige konsekvenser for en ansat eller leverandør, at vedkommende har indgivet oplysninger til whistleblowerordningen.

Beviser en whistleblower at have foretaget en indberetning eller offentliggørelse efter denne lov og lidt en ulempe, påhviler det modparten at bevise, at ulempen ikke udgjorde repressalier som følge af indberetningen.

Der må ikke bevidst indgives urigtige eller vildledende oplysninger gennem whistleblowerordningen. Indberetninger indgivet via whistleblowerordningen i ond tro, kan medføre en politianmeldelse, ligesom det kan medføre negative ansættelsesretlige reaktioner eller bødestraf.

8. Hvornår må man offentliggøre oplysninger?

Alle offentligt ansatte har ytringsfrihed og må derfor som udgangspunkt offentliggøre oplysninger om alle forhold, herunder også til pressen, så længe der ikke offentliggøres eller videregives oplysninger, som er omfattet af tavshedspligten, og den ansatte udtaler sig på egne vegne. Whistleblowerordningen ændrer ikke herpå og indskrænker dermed ikke ansattes ytringsfrihed.

Ved brug af ytringsfriheden gælder den særlige beskyttelse som whistleblower som altovervejende hovedregel ikke.

I helt særlige situationer kan en whistleblower dog offentliggøre et forhold (herunder også fortrolige oplysninger) og opretholde beskyttelse som whistleblower.

Dette gælder, hvis:

- 1) Whistlebloweren allerede har forsøgt at indberette til en intern og en ekstern (eller udelukkende en ekstern) whistleblowerordning uden, at der truffet passende tiltag indenfor henholdsvis 3 og 6 måneder **eller**
- 2) Whistlebloweren har rimelig grund til at antage, at overtrædelsen udgør en overhængende eller åbenbar fare for offentlighedens interesser **eller**
- 3) Whistlebloweren har rimelig grund til at antage, at der ved indberetning til en ekstern ordning er risiko for repressalier, eller at der er ringe udsigt til at overtrædelsen vil blive imødegået effektivt.

9. Hvilke rettigheder har de personer, oplysningerne handler om?

De personer, som oplysningerne handler om, vil ikke nødvendigvis opnå kendskab til indholdet af indberetningen, eller at der behandles oplysninger om dem. Det afhænger af, hvordan den konkrete sag kan belyses.

Det bemærkes dog, at såfremt oplysningerne bevirker, at der skal træffes afgørelse overfor vedkommende, vil der forinden ske høring m.v. i henhold til de almindelige forvaltningsretlige regler.

Det sikres endvidere, at vedkommendes identitet beskyttes i forbindelse med sagsbehandlingen, og at vedkommende har adgang til et effektivt forsvar, herunder ved at registrere indberetninger.

Personerne vil aldrig få kendskab til whistleblowerens identitet, medmindre whistlebloweren samtykker hertil.

10. Medarbejdere, der foretager eller bidrager til undersøgelser

Medarbejdere, der bidrager til whistleblowerordningen ved at foretage undersøgelser eller afgive oplysninger, er beskyttet mod negative ansættelsesmæssige konsekvenser som følge af deres bidrag.

Vedtaget af kommunalbestyrelsen den 18. december 2021 med bemyndigede tilrettelser af økonomiudvalget den 8. december 2021.